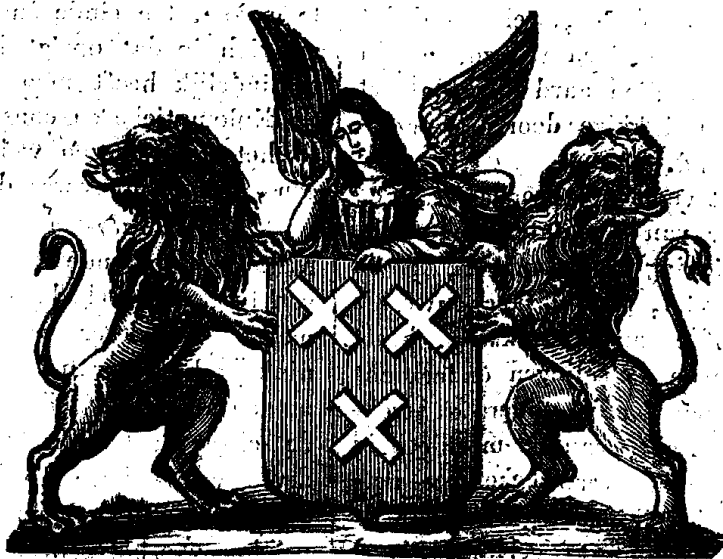

BREDASCHÉ

STAAT- LETTERKUNDIG

NIEUWS-

Woensdag

COURANT.

EN WETENSCHAPPELIJK

BLAD.

26 Maart.

FRANKRIJK

PARIJS, den 23sten Maart.

Het voorstel van den graaf *Darü* in de kamer der pairs om het ongeoorloofd beurspel in actien van industriële maatschappijen tegen te gaan, heeft, zoo als het daar lag, den bijval der commissie van onderzoek niet verworven. Deze is met een ander voorstel voor den dag gekomen, strekkende om op zeer strenge straffen het verhandelen ter beurze van Parijs te verbieden van iedere promessie-actie, in welke maatschappij het ook moge zijn.

De commissie der kamer, belast met het onderzoek van de ahangige ontwerpen nopens de overzessche stoomvaart, heeft reeds verscheidene bijeenkomsten gehouden, in eene van welke de Prins van Joinville het woord gevoerd en belangrijke bijzonderheden medegedeeld heeft nopens zijne opmerkingen gedurende de expeditie naar Tanger. De Prins is met zeer veel belangstelling aangehoord en heeft beloofd nog nader op verschillende punten terug te komen.

— De kamer der afgevaardigden moet morgen (Maandag) de discussie openen over een ontwerp van wet betreffende de douanen. Men verwacht dat bij deze discussie het met België in 1842 gesloten traktaat, hevig zal worden aangevallen. Reeds moeten twee amendementen tegen dat traktaat gerigt, zijn voorgedragen; bij een daarvan verlangt men dat hetzelfde terstond worde verbroken.

— De strijd tusschen de fransche hooge geestelijkheid en het gouvernement, wordt dagelijks meer en meer verhit. Het antwoord door den kardinaal de Bonald op de vragen van justitie en eeredienst, gezonden, op het arrest van den staatsraad waarbij zijn mandement veroordeeld word. Thans hebben reeds acht Aartsbisschoppen en dertig Bisschoppen hunne openbare goedkeuring aan gezegd mandement gehecht.

— Het korpetschip *la Fortune* is den 17den dezer van Brest naar Oceanië vertrokken; dit vaartuig heeft troepen van de infanterie der marine-werklieden der artillerie aan boord, welke het derwaarts moet overvoeren.

— Het fabrikaat der beetwortelsuiker neemt in Frankrijk steeds toe; met den laatsten der vorige maand waren er nog 293 fabrieken in werking, zijnde wel minder dan het jaar te voren, maar daarentegen overtrof de hoeveelheid der gefabriceerde suiker 4,271,700 kilo's het product van het jaar 1843, ook waren er 457,137 fr. regten meer betaald.

— Men heeft thans berigten uit Algerie tot den 13den Maart, waaruit blijkt, dat de keizer van Marocco eenen gevolmagtigde naar Ouschda heeft gezonden, om daar met den Franschen generaal *Delarue* over de bepaling der grensscheiding te handelen, en dat deze vorst tevens het oogmerk heeft aan den dag gelegd, om *Abd-el-Kader* uit zijne staten te verjagen. Een van de zonen des keizers zou, naar men wil, om dit oogmerk te bereiken, aan het hoofd van eene vrij aanzienlijke magt uit Fez getrokken zijn. *Abd-el-Kader* houdt zich steeds aan de rivier Malouia op, te midden van volksstammen, die door de Maroccanen nooit tot volkomene onderwerping gebracht hebben kunnen worden. Hij heeft volgens sommigen, 500 ruiters en 1000 voetknechten; volgens anderen eene nog grootere magt bijeen, en er schijnt weinig twijfel aan, dat hij eenen nieuwen inval in Algerie beoogt.

Te Algiers was men nog bezig met de puinhoopen op te ruimen van het in de lucht gesprongen arsenaal der marine. Bij dien arbeid had men onder anderen weergevonden een groep van negen soldaten, die verpletterd waren geworden op het oogenblik dat zij kaart speelden; sommigen hadden de kaarten nog in de handen.

— Den 18den dezer is de Zwitsersche landdag weder vergaderd

gewoon om te beslissen over de drie punten die aan het onderzoek der vroeger benoemde commissie onderworpen waren. De zitting heeft negen uren achtereenvolgens geduurd, maar, gelijk wel te verwachten was, de vergadering heeft geen der kwestien waarvoor zij bijeengeroepen was, kunnen beslechten. Omtrent het voorstel om de zaak der Jesuiten tot eene federalistische aangelegenheid te verklaren, heeft zich weder dezelfde stemverdeeling geopenbaard. Acht en een halve kanton hebben tegen, elf en een halve hebben voor gestemd. Geneve, dat de meerderheid had kunnen geven, heeft zich onthouden; het voorstel tot algemeene uitdrijving heeft de stemmen van tien en een halve kanton voor zich gehad; dat om eene vriendschappelijke uitnoodiging aan Lucern te doen, heeft drie stemmen gehad; ook nog een ander voorstel, door de commissie ontworpen en waardoor men Geneve en St. Gall hoopte over te halen, heeft geene meerderheid kunnen bekomen. De slotsom is, dat de landdag niets heeft kunnen uitrigten en zich den 19den onbepaald geadjourneerd heeft.

— Ter beurze waren den 22sten genoteerd: 5 pCt. 117,65; 3 pCt. 85,50; Spanje 5 pCt. 39½; 3 pCt. 41; Rom. L. 106.

BELGIË

BRUSSEL, den 24sten Maart.

Zaterdag 11. is een depôt van een millioen fr. aan het ministerie van finantiën moeten gedaan worden als begin van uitvoer voor een kontrakt tusschen het gouvernement en eene engelsche kommissie, voor den aanleg van een spoorweg van Leuven naar Brussel. De kommissie, die den 11den Maart is aangekomen, is in den nacht van Donderdag op Vrijdag een gruwelijke moord gepleegd. De zestigjarige pastoor der gemeente, van *Hollewinckel* genaamd, des morgens niet in de kerk verschijnende, deed men onderzoek in de pastorij die hij alleen bewoonde, en vond den grijsaard op zijn bed met een hamer doodgeslagen. De moordeenaar was door inbraak in het huis gekomen en had na den moord wat hij kon medenemen, weggestolen. De justitie deed ijverig onderzoek.

NEDERLANDEN.

BREDÁ, den 25sten Maart.

Als een vervolg op de mededeeling, vervat in ons laatstvoorij nummer nopens de *Tentoonstelling van Schilderijen en verdere kunstvoorwerpen*, ten voordeele der Armen, alhier gehouden, kunnen wij nog eervolle melding maken van een fraai geschilderd bloem- en fruitstuk door den Heer *A. Apol*, St., zoo mede van een bevallig landschap van onzen jeugdigen stadgenoot den Heer *F. de Haan*, welke in der daad van zijnen uitmuntenden aanleg en reeds gemaakte vorderingen getuigden; evenzoo verdient de door vele kunstverzamelaars te dezer stede zoo bereidvaardig afgestane keur van stukken van verdienstelijke meesters uit de oude en hedendaagsche school, tot het bedoelde weldadige einde bijeengebragt, den meesten lof, terwijl, naar wij vernemen, de door *Hun Ed.* thans geleverde stukken, slechts een gering gedeelte van de verzameling der HH. *Breekpot*, *Van Alphen*, *M. Begram*, *De Grez*, *W. A. van Schendel*, *Stevens*, *Cuypers* en anderen zouden uitmaken. Nog kunnen wij niet afzijn op te merken, dat de tentoongestelde werken van den meubelmaker *Van Thoor* alhier, niet alleen van 's mans smaak, maar ook tevens van keurige bewerking, allezins blijken droegen, terwijl wij ten slotte de vrijheid nemen te verwijzen naar de hierachter geplaatste advertentie, van wege het Bestuur der Vereeniging tot aanmoediging der Beeldende Kunst, waaruit men ruimschoots zal ontwaren dat door hetzelfde volkomen het weldadig oogmerk heeft mogen bereikt worden.

— Wij vernemen nader omtrent den dood van den jongeling, waarvan wij in ons vorig nummer berigt gaven, dat door de Justitie een ampel onderzoek is gedaan; en dat, wel verre dat het zoude zijn gebleken, dat die dood aan eigen wil zoude zijn toe te schrijven, de omstandigheden van dien aard zijn, dat het meer dan waarschijnlijk is, dat de ongelukkige door onvoorzigtigheid zich zijnen dood heeft berokkend.

— Naar men verneemt blijkt uit het voorloopig verslag van de centrale afdeeling der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, ten aanzien van het voorstel tot herziening der grondwet, dat de groote meerderheid der kamer dat voorstel, zoowel beschouwd als initiatief, als om den vorm en uit hoofde van de strekking, heeft afgekeurd. Het voorstel is nogtans in de afdeelingen onderzocht met den verklaarden wensch, dat een naauwgezet onderzoek strekken moge om de regering met de zienswijze van de meerderheid der kamer nopens dit hoogstaangelegen onderwerp bekend te maken, en haar op te wekken om, ter bereiking van het door de meerderheid beoogde doel, hare medewerking te verleenen.

— De Centrale afdeeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft thans opgemaakt haar voorloopig verslag ten aanzien van het ontwerp van wet, betrekkelijk de akten van den burgerlijken stand in vreemde landen.

Uit dat verslag blijkt, dat, met uitzondering van eenige weinige leden, die niet overtuigd schenen te zijn van de behoefte aan een voorziening ten deze, en die, bepaaldelijk met het oog op de moeilijkheden, welke de toepassing der voorgedragen wetsbepalingen in de Levant zoude doen ondervinden, uit dien hoofde aan de tegenwoordige gesteldheid van zaken de voorkeur schijnen te geven; alle leden der Kamer, die ten getale van 44 aan het voorloopig onderzoek van het wetsontwerp deel hebben genomen, de noodzakelijkheid hebben erkend, om, bij gebreke eener bepaling in ons Burgerlijk Wetboek, gelijkstaande met die van art. 48 van den Code Napoléon, in de ongelegenheden, die daarvan het gevolg moeten zijn, door het vaststellen van nadere wettelijke bepalingen te voorzien.

Ten aanzien echter van de doelmatigheid van het voorgedragen middel van voorziening, bestond niet diezelfde eenstemmigheid van inzichten.

Een aantal leden namelijk heeft bezwaar gevonden in het voorstel, om op het stuk der akten van den burgerlijken stand in vreemde landen speciale en met de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek niet in allen deele overeenstemmende wetsbepalingen vast te stellen. Die leden vreesden, dat zoodanige bijzondere verordeningen te zeer zouden ingrijpen in de overige gedeelten onzer burgerlijke wetgeving, tusschen welke en de bepalingen nopens den burgerlijken stand een onafscheidelijk verband moet bestaan, en dat zulks tot mindere eenvormigheid in de toepassing en tot eene voor de belangen der betrokken personen schadelijke onzekerheid van regten zou kunnen leiden.

De meerderheid daarentegen heeft verklaard zich met de tegenwoordige voordragt, wat de algemeene strekking betreft, geredelijk te kunnen vereenigen. Hares inziens verdiende het goedkeuring, niet alleen, dat aan de diplomatieke en consulaire agenten de bevoegdheid tot het opmaken van akten van den burgerlijken stand gegeven worde, maar ook dat te dien aanzien voor die ambtenaren bijzondere voorschriften, hier en daar van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek afwijkende, worden vastgesteld en in eene afzonderlijke wet vereenigd, waarin zij alzoo een voldoende rigtsnoer kunnen vinden, om zich bij het opmaken der verschillende akten naar te gedragen.

Ofschoon goedkeurende de slotbepaling van artikel 10, waarbij de stad Amsterdam als bewaarplaats wordt aangewezen van akten opgemaakt ten behoeve van personen, die binnen het rijk geene woonplaats hebben, acht men evenwel dat daarmede niet genoegzaam voor de belangen der nabestaande is gezorgd, die, uit onbekendheid met de bepalingen dezer wet, niet zouden weten, waar zich de benoodigde afschriften of extracten van zoodanige akten te bezorgen. Men wenscht daarom in de wet bepaald te zien, dat van de hier bedoelde inschrijving in de registers van den burgerlijken stand te Amsterdam, telken reize, door de zorg van het Departement van Buitenlandsche Zaken, openbare bekendmaking zal behooren te geschieden door middel van de *Nederlandsche Staats-Courant*.

Ad art. 17. Onderscheiden leden zijn van oordeel geweest, dat bij deze wet van geene andere huwelijken dan tusschen Nederlanders de rede behoort te zijn, en dat aan de agenten geenerlei qualificatie mag worden gegeven om huwelijken te sluiten tusschen Nederlanders en vreemdelingen.

Ad art. 28. Ten slotte wenscht men aan de regering in overweging te geven, om, indien de diplomatieke en consulaire agen-

ten voor de hun in dit wetsontwerp opgedragen werkzaamheden eenige schadeloosstelling zullen genieten, daarvoor een tarief op te maken, ten einde en de agenten, en de partijen weten, waaraan zij zich in dat opzigt hebben te houden.

Eindelijk heeft men algemeen verklaard er op te rekenen, dat de diplomatieke en consulaire agenten instructiën en formulieren, in het fransch zoo wel als in het nederlandsch, zullen ontvangen, opdat zij overal deze wet eenvormig uitvoeren.

— De *Staats-Courant* behelst heden de wet van den 18den Maart, betreffende de doorvoerregten, het vaste regt en het scheepvaartregt, bedoeld bij de overeenkomst van 31 Maart 1831. — De mededeeling dezer wet wordt onmiddellijk gevolgd door een koninklijk besluit van den 19den Maart, waarbij — in aanmerking genomen, dat de Beijersche regering teruggave heeft toegezegd van de scheepvaartregten tusschen Manheim en Neuburg, aan alle goederen welke hare Rijnhavens worden in- en uitgeladen, en dat de goederen uit Beijersche Rijnhavens herwaarts aangevoerd, reeds vrijdom van het geheele en die welke uit Nederlandsche Rijnhavens Rijnopwaarts worden vervoerd, vrijdom van het halve scheepvaartregt genieten — vrijdom geschonken wordt van het scheepvaartregt dat thans nog aan de Nederlandsche kantoren van Rijnvaart geheven wordt, zoodra en zoolang de Beijersche regering voorzegde teruggave zal verleenen.

Nog behelst de *Staats-Courant* een besluit, waarbij tot den aanleg op het grondgebied der provincie Gelderland des grooten wegs van Nijmegen naar Maastricht, eenige eigendommen ten algemeenen nutte worden onteigend.

— Het heeft den Koning behaagd, aan den gepensionneerden luitenant-generaal J. baron van Geen, Hoogstdezelfs adjudant in buitengewone dienst, den rang te verleenen van generaal der infanterie, mitsgaders aan den gepensionneerden generaal-majoor jhr. R. A. Klerck, mede adjudant Zijner Majesteit in buitengewone dienst, dien van luitenant-generaal, voor beiden zonder bezwaar der schatkist, als eene bijzondere gunst, en zonder eenige gevolgtrekking voor anderen.

— Z. Exc. de heer Rochussen, benoemd gouverneur-generaal van Nederlandsch Oost-Indie, is den 19den dezer aan den Helder aangekomen, ten einde het in de haven van het Nieuwe Diep liggend fregat *Jason* in oogenschouw te nemen. Met dit fregat zal Z. Exc. den 15den Mei aanstaande naar Java stevenen.

Zr. Ms. fregat *de Rijn* zal in het voorjaar aan den Helder worden opgelegd.

— Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius*, luitenant C. G. van Hogenhout Tulleken, uit Hellevoetsluis naar Batavia, te Plymouth binnen, heeft, volgens brief van daar van den 17 dezer, den vorigen dag een proeftocht gemaakt, waarbij de machinerie echter zoo onvoldoende werkte, dat het te Catwater teruggekomen is om op nieuw nagezien en hersteld te worden.

— Uit Utrecht schrijft men:

»De plegtige viering van den verjaardag onzer hoogeschool, welke dit jaar in de Paaschvacantie valt, is door HH. Curatoren bepaald op Donderdag den 3den April, des middags ten 12 ure; zullende terstond na de overdracht van het rectoraat, de eereblijken worden uitgereikt aan de studenten der drie hoogescholen, wier prijsverhandelingen der bekrooning waardig gekeurd zijn.

»Den 20sten dezer hebben de wetenschappen in het algemeen en onze hoogeschool in het bijzonder, een zeer gevoelig verlies geleden, door het overlijden van den hoogleeraar J. F. L. Schröder, sedert bijna dertig jaren een der sieraden van onze universiteit, professor in de wis- en natuurkundige faculteit, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, enz., enz. De overledene had den ouderdom van ruim 70 jaren bereikt en sedert weinige maanden was hem het emeritaat verleend.

— De *Amsterdamsche Courant* berigt, dat de uitrijzing van het Noord-Hollandsche Kanaal, den 21sten dezer tot aan het Nieuwe Diep volbragt was, en dat aldaar in den morgen van den 22sten eene eerste vloot koopvaardij-schepen van Amsterdam was aangekomen. Een aantal in het Nieuwe Diep liggende schepen zou dienzelfden dag van daar naar Amsterdam vertrekken.

— Volgens de heden ontvangen berigten was het ijs op de boven-rivieren, ten gevolge van den sterken dooi en den was van het water, in beweging geraakt en grootendeels afgedreven. Op de Nederlandsche rivier-takken zat het ijs den 23sten dezer nog vast; echter nam het in sterkte zeer af en begon zich hier en daar beweging in hetzelfde te vertoonen. Het water was op de meeste punten wassende.

Rijnhoogte te Keulen: 21 Maart, 10 voet 1 duim; 22 Maart, 13 voet 5 duim.

— Volgens berigten uit Mainz, van den 20 dezer, was den

vorigen middag het Rijnis voor die stad in beweging geraakt, maar kort daarop tusschen de eilanden weder staande gebleven. Tegen vijf ure dreef eene onoverzienbare ijsvlakte van den Beven-Rijn voorbij, en zette zich tusschen Mainz en Kastel zoo vast, dat zij weder eene volledige ijsbedekking tusschen de beide oevers vormde. Men was zeer bezorgd voor hoogen waterstand, en nam in de benedenste deelen der stad reeds de noodige voorzorgen. Na middernacht wies het water zoo sterk, dat het reeds buiten de oevers begon te stijgen. Maar ten twee ure brak de geheele ijsmassa los, zonder eenige schade aan te rigten. Het ijs op den Main was nog wel niet geheel opgeruimd, maar voor de stad Mainz althans achtte men het gevaar eener zware overstroming geweken. De vaart tusschen die stad en Kastel was reeds weder geheel hersteld, en gisteren zouden ook de stoombooten van Mannheim derwaarts de vaart hervatten.

— Omtrent den staat van het ijs wordt van verschillende kanten nog het volgende gemeld:

Uit Franeker, schrijft men van den 20sten Maart:

» Daar het als eene bijzonderheid mag worden aangemerkt, dat het ijs van zulk eene dikte en sterkte is, dat, van verschillende oorden dezer provincie, de algemeene communicatie zelfs door met paarden bespannen sleden kan plaats hebben, en werkelijk dagelijks zonder gevaar plaats heeft, zoo hadden eenige liefhebbers van harddraven eenen wedstrijd uitgeschreven met paard en arreslede, welke alhier gehouden is op de stads-gracht op Woensdag den 19den dezer.

» Deze bijzonderheid, dat één dag vóór de lente een zoodanige wedstrijd kon plaats hebben, heeft duizenden aanschouwers uitgelokt; om deelgenooten van deze rijderij te zijn, welke onder begunstiging van het schoonste weder is afgeloopen. Zestien beste harddravers hebben gedongen naar den aanzienlijken prijs, bestaande in een paar rijk met zilver beslagen hoofdstellen, welke behaald werd door het blaauw bles schimmel-merrie paard eigen aan *Eeltje Durks Kortrijk*, koopman te Oosterwierum, welke in 66jarigen ouderdom nog met den meesten lust zijn eigen paard bestuurde.

— Uit Kampen, meldt men van den 22sten:

» Laatsteleden Donderdag zag men hier arriveren *L. R. van der Veer*, beurtschipper van Harlingen op Kampen, *L. Vis*, onderwijzer op Urk, met nog vijf andere personen, komende met paard en slede, sierlijk bevlagd, van Urk. Dit gezelschap is denzelfden dag behouden naar genoemd eiland teruggekeerd. Ook Vrijdag zijn hier weer Urkers met paard en slede geweest en met proviand huiswaarts gereden.

— Uit Dordrecht, schrijft men van den 21sten dezer:

» In het begin dezer week zijn op het Hollandsch Diep, in den omtrek van Willemsdorp en den Moerdijk, verscheiden wilde zwanen (veelal bekend onder naam van IJnenen) waargenomen, die door de strenge koude en gebrek aan voedsel en vliegheid verloren hadden, zoodat twee derzelven door een paar rappe schippersgasten met de hand gegrepen zijn, die dezelven alhier levend als eene curiositeit verkocht hebben.

— Uit Rotterdam schrijft men van gisteren:

In den afgeloopen nacht is het ijs in de Maas voor deze stad los geraakt, en sedert, ofschoon het zich tusschen beide voor korten tijd weder zet, zoo sterk drijvende, dat de stroom hier weldra geheel van ijs bevrijd zal wezen. Ook is de binnenvaart bereids gedeeltelijk hervat, zoodat de pakschuit van Delft heden morgen reeds hier is aangekomen.

— Blijkens gedane opgave hebben de middelprijzen der inlandsche granen, van 20 Februarij tot 19 Maart, over het geheele rijk bedragen, per mud: Tarwe *f* 6.42⁵; Rogge *f* 4.84; Boekweit *f* 4.48; Gerst *f* 3.92; Haver *f* 2.43; ongepelde Spelt *f* 2.30. Dien ten gevolge zullen de regten gedurende de maand April bedragen, bij den invoer: Tarwe en gepelde Spelde *f* 1.75; Rogge 75 c.; Boekweit *f* 1 —; Garst en mout 75 c.; Haver *f* 1 —; ongepelde Spelt *f* 1 —. De uitvoer is vrij.

— In de *Javasche Couranten* van den 16den tot den 23sten November II., leest men de volgende berigten:

» BATAVIA, 15 November 1844.

» Volgens berigt van Bawean was het 1¹/₂ mijl beoosten van daar gelegen eiland Gilie, op den 23sten October jl. door de opvarenden van 5 groote en 6 kleine zeeroovers-prauwen aangevallen, vermeersterd en geheel uitgeplunderd, zonder dat weerstand is geboden door de ingezetenen, aan wie het echter gelukt is, zich door middel van sampangs of door zwemmen te redden, met uitzondering van 5 hunner, die in handen der roovers gevallen zijn en waarvan er onmiddellijk twee zijn afgemaakt.

» Door den assistent-resident waren dadelijk maatregelen genomen, om het eiland Bawean tegen eenen aanval voor te be-

reiden en de zeeschuimers, die op onderscheidene punten van Gilie, witte, met een rood kruis voorziene, en roode vlaggen lieten wapperen, van 's gouvernements gebied te verdrijven. Aanvankelijk werd dit laatste door genoemden ambtenaar beproefd met drie sloepen, met gewapende inlanders, doch bevonden, dat de roovers te wel gewapend waren, om hen zonder geschut aan te tasten; te meer daar zij zich hadden gehaast, om eene verschansing op te werpen, bezet met het op Gilie geroofde geschut, voor welks vuur de sloepen verplicht waren terug te deinzen.

» Gedurende den nacht, werden daarop zoo goed mogelijk negen sloepen gewapend met 12 lillas, welke tegen 2 ure in gereedheid waren, doch te laat om de roovers eene les te geven, vermits zij inmiddels waren afgetrokken, koers genomen hebbende om den noord-west.

» Te Bawean was men beducht, dat de rijke buit van Gilie de zeeroovers zou uitlokken tot aanvallen op andere plaatsen.

» Blijkens berigt van Samarang van den 6den November, was door den aldaar van Bima aangekomen djoeragan van de prauw djoong-djolong, *Boenga Langoetien*, gerapporteerd, dat hij met zijn vaartuig op den 31sten October jl. niet ver om den noord van Bawean was slaags geweest met twee van negen, op de Mage-danausche wijze gebouwde, prauwen penjajap, allen voorop gewapend met een of twee stukken.

» Volgens verklaring van genoemde djoeragan, zou zijn vaartuig bij die gelegenheid door het vuur der roovers beduidend zijn beschadigd, en twee zijner opvarende zijn gedood, doch het hem tevens gelukt zijn, de beide aanvallende prauwen, door vier welgerigte schoten uit zijne stukken van drie pond zoodanig te begroeten, dat dezelve onmiddellijk het vuur staakten en vermoedelijk een dezer vaartuigen is gezonken.

» De overige zeven prauwen waren desniettemin niet tot het gevecht komen opzetten, zoodat de djoeragan zijn koers kon voortzetten.

» Batavia, 19 November 1844.

» Op den 31sten October is des namiddags brand ontstaan in de kampong Kauman, district Kotta Toeloeng-agong, regentschap Ngrowo, waardoor binnen korten tijd 38 huisgezinnen van hunne woningen zijn beroofd geworden; deze brand, welke door onvoorzigtigheid ontstaan is, heeft eene schade van ruim *f* 2000 veroorzaakt.

» — In de van Hong-Kong ontvangen nieuwsbladen wordt gemeld, dat de Nederlandsche oorlogsbrik *de Arend*, luitenant ter zee 1ste klasse *'t Hooft*, welk vaartuig zich thans in de Chinese wateren ophoudt, den 3den September Macao verlaten had, om naar de oostkust te stevenen, doch den volgenden dag door storm overvallen was en zoodanige zeeschade bekomen had, dat dit schip naar Macao is moeten terugkeeren om te repareren. De brik *de Arend* is daarop den 11den September van Macao in de haven van Victoria (Hong-Kong) aangekomen, en op den 29sten derzelfde maand van daar naar Shanghai onder zeil gegaan.

» Batavia, 22 November 1844.

» In het laatst voorgaand nummer van de *Javasche Courant* is melding gemaakt van hetgeen er in de van Hong-Kong ontvangene nieuwsbladen voorkwam, omtrent het wedervaren van Zijner Majesteits brik *de Arend* in de wateren van China.

» Volgens later ontvangene meer naauwkeurige berigten, is Zijner Majesteits brik *de Arend*, na op den 13den Augustus de reede van Soerabaja te hebben verlaten, op den 27sten van die maand ter reede van Macao aangekomen, hebbende gedurende deze reis frissche koelte en over het algemeen goed weder gehad; op den 3den September van daar vertrokken zijnde, om zich naar Shanghai (de noordelijkste der voor den Europeschen handel opengestelde havens van China) te begeven, heeft *de Arend* met storm er orkaanweder te kampen gehad, en is genoodzaakt geworden de Typa-baai binnen te loopen, ten einde te trachten de bekomen schade te herstellen; hierin aldaar niet hebbende kunnen slagen, zou men tot dat einde naar Hong-Kong terugkeeren.

» Tijdens het aanwezen van den *Arend* op de reede van Macao, arriveerde aldaar het Fransche oorlogs-stoomschip *L'Archimede*, van boord hebbende den schout-bij-nacht *Cecil*, kommandant der Fransche zeemagt in de wateren van China.

» Door Z. Exc. den waarnemenden Gouverneur-Generaal waren beoemd:

— bij het civiel departement,
tot president van het collegie van bestuur over de protestantsche kerk in Nederlandsch Indie, de heer mr. J. F. W. van Nes, lid in den Raad van Nederlandsch Indie;
tot leden van dit collegie, de heeren P. Jeekel, mr. P. Mijer,

en *M. Reijns*; met bepaling, dat respectievelijk als vice-president en secretaris zullen fungeren de predikanten *N. Pluim Metz* en *S. A. Buddingh*.

Zullende mitsdien het collegie bestaan als volgt: de heeren *mr. J. F. W. van Nes*, lid in den raad van Nederlandsch Indië, president; — *N. Pluim Metz*, predikant, *S. A. Buddingh*, predikant, *W. R. baron van Hoëvell*, predikant, *J. G. G. Bierhaus*, predikant, *P. Jeekel*, *mr. P. Mijer*, *M. Reijns*, leden; voorts tot adsistent-resident van Ngrowo (residentie Kediri), *J. A. du Puy*, thans adsistent-resident van Bodjonegoro (residentie Rembang);

tot tweeden commies bij de algemeene rekenkamer, de eerste klerk *J. D. Mispelblom Beijer*;

tot ambtenaar ter beschikking van den Gouverneur van Sumatra's Westkust, *F. A. C. Halewijn*, geëmployeerde bij de directie der producten en civiele magazijnen;

tot commies boekhouder bij het sequestraat *J. Jongkind*, eerste klerk bij de weeskamer te Batavia;

tot onder-commies der recherche en zoutverkoop-pakhuismeester te Pamanoeakan (Krawang) *J. B. Douwes*, ambtenaar op wachtgeld;

tot eersten klerk op het bureau van den algemeenen ontvanger te Batavia, de geëmployeerde op dat bureau, *C. de Roon Sibon*;

tot waarnemend opziener bij 's lands drukkerij, de letterzetter bij dat atelier *M. Muller*.

Voorts zijn de functien van adsistent-resident van Bodjonegoro, (residentie Rembang), voorloopig opgedragen aan den kapitein der genie à la suite, *J. G. A. Gallois*, met bepaling dat hij provisioneel bij het Indisch leger voor memorie zal worden gevoerd.

Op verzoek eervol ontslagen, onder toekenning van wachtgeld, de eerste commies bij de algemeene rekenkamer *H. Martens*.

bij het militair departement,

bij de geneeskundige dienst bevorderd tot apotheker der derde klasse, de élève der pharmacie (fuselier voor memorie) *F. J. G. Hettfleisch von Ehrenhelm*.

Op verzoek gepensioneerd: de majoor der infanterie, *J. R. W. Sinningken*, de kapitein der infanterie *J. D. van Holy*.

gepensioneerd, de kapitein der artillerie, *T. D. Vrijdag*, en de chirurgijn der tweede klasse *J. M. de Cray*.

VEREENIGING TOT AANMOEDIGING DER BEELDENDEN KUNST TE BREDA.

Het Bestuur der opgemelde Vereeniging, heeft de eer bij dezen kennis te geven, dat de *Tentoonstelling van Schilderijen* en verdere *Kunstvoorwerpen*, ten voordeele der Armen alhier gehouden, op heden is gesloten en dat de zilveren opbrengst van dien heeft bedragen de aanzienlijke som van *f 264,50*, welke door de uitgeverende *Bons* op de volgende wijze onder de behoeftigen is verdeeld, als:

Aan 2012 bons voor Brooden (1008 heele en 1004 halve)	f 196,30.
» 65 » » Steenkolen	» 24,55.
» 97 » » Kleedingstukken	» 43,64.

Te zamen *f 264,50.*

Ruimschoots zij dan ook uit naam der behoeftigen, welke vooral door de langdurigheid van den nu afgeloopen strengen winter, zoo gevoelig gedrukt werden en door den genomen maatregel althans weder gedurende eenige dagen van levensonderhoud mochten voorzien worden, alsook door de Directie bij dezen dank toegebragt aan allen, welke zoo door het leveren van bijdragen tot de Tentoonstelling, als door het getrouw bezoeken dierzelver, het opgemelde weldadige doel zoo krachtig en wederom behoeftigen gelieven te bevorderen.

Breda 25 Maart 1845.

Namens het Bestuur voornoemd:
J. J. JESPER, Voorzitter.
J. A. VAN DER BURGH, Secretaris.

Advertentiën.

Avec la permission des Autorités de la Ville.

LES SOEURS
TERESA en *MARIA MILANOLLO*.

VOLONISTES HARMONIES
DONNERONT, A L'OCCASION DE LEUR PASSAGE A BREDA.

UN SEUL

CONCERT.

DANS LA SALLE DU SPECTACLE,
LE SAMEDI 5 AVRIL 1845.

à 7 heures du soir.

PROGRAMME.

1re PARTIE.

1. Fantaisie sur la romance ma Céline, par *HAUMANN*, exécuté par *Mlle. TERESA*.

2. Rondo Russe par *De Bazar*, exécuté par *Mlle. MARIA*, élève de sa soeur.

3. L'Espagnolette, Burlesque pour 2 violons, composé et exécuté par les deux soeurs.

2me PARTIE.

1. Souvenirs de *BELLINI*, par *ARTOT*, exécuté par *Mlle. TERESA*.

2. Variations brillantes, par *MAYSEDER*, exécuté par *Mlle. MARIA*, élève de sa soeur.

3. Souvenirs d'Amsterdam, composé et exécuté par les deux soeurs.

PRIX DES PLACES: f 1,50, et pour *MM. les Militaires* f 1.—.

Tegen 1° Mei wordt TE HUUR aangeboden:

Eene **ZEEPZIEDERIJ**, met alle deszelfs toebehooren en daaraan annexe **KAAARSENMAKERIJ**, gelegen in de Provincie Noord-Brabant. Aanvraag franco onder Lett. *L. T.* Bij de Uitgevers dezer.

* Bij *L. SCHIERBEEK*, Boekverkooper en Drukker te Leeuwarden, is uitgegeven en mede te bekomen te Breda bij **BROESE & COMP.**:

HOOFD-TREKKEN DER GESCHIEDENIS EN VERSCHILPUNTEN DER EVANGELISCHE-PROTESTANTSCH EN ROOMSCH-KATHOLIEKE KERK, voor Kathéchizatie en Huisgezinnen. Naar het Hoogduitsch van *E. STILZER*. De prijs is 60 Cents.

Dit werkje werd in Duitschland met veel belangstelling ontvangen, zoodat na deszelfs eerste uitgave, nog in hetzelfde jaar een herdruk noodig was. De *Allg. Kirchenz.* prees dit geschrift, bij het godsdienstig onderwijs dringend aan, en heeft dan ook door zijne aanbevelende aankondiging tot deszelfs ruime verspreiding aldaar niet weinig bijgedragen. De Uitgever vleit zich, dat aan dit Boekje, hetwelk onder de handen des Vertalers eenige uitbreiding heeft ondergaan, in ons Vaderland een niet minder gunstig onthaal zal te beurt vallen. De tijdsomstandigheden, waaraan dit geschrift bij onze Naburen zijnen oorsprong verschuldigd is, doen evenzeer in ons Vaderland de behoefte gevoelen aan een Werkje, waarin de verschillende leeringen der beide groote afdeelingen der Chr. Kerk, ook voor den eenvoudigen duidelijk opgelegd en aan de eenige kenbron der Evangelische waarheid getoetst worden. Men koestert de verwachting, dat in deze behoefte door het hier aangekondigd Leer- en Leesboekje, althans eenigermate, moge zijn voorzien.

* Bij **BROESE & COMP.**, te Breda, is van de pers gekomen:

HANDLEIDING

TOT DE KENNIS DER

MALEISCHE TAAL,

DOOR

J. J. DE HOLLANDER.

Phil. Theor. Mag. Litt. Hum. Doct.

Prijs f 1,00.

Antheer en Uitgevers vlijen zich, door de uitgave van dit werkje voorzien te hebben in de behoefte aan eene voldoende handleiding, om het Maleisch in zooverre te beoefenen, dat men terstond bij zijne aankomst in Indië, zich met den Inlander zal kunnen onderhouden. Het bevat: 1°. Een beknopt, en voor ieder bevattelijk, overzicht van de hoofdregels der Spraakkunst; 2°. Een aantal Zamenkomsten over onderwerpen uit het dagelijksch leven; waarin tevens eene oppervlakkige schets van de Aardrijks-beschrijving van Ned. Indië gegeven wordt; 3°. Een gemakkelijck Leerboekje ter vertaling in het Nederduitsch, waarin de moeilijke plaatsen, en bijzonderheden in de woordvoering aan den voet der bladz. verklaard worden; en 4°. Eenige opstellen ter vertaling in het Maleisch, met opgave der daarbij te gebruikene woorden, voor zoverre die niet kunnen ondersteld worden uit het voorgaande bekend te zijn. Deze twee laatste afdeelingen, ontbreken geheel in de tot dusverre bestaande handleidingen.

NEDERDUITSCH

EN

MALEISCH

WOORDENBOEK,

OOK TEN DIENSTE VAN HEN, DIE GEEN ARABISCH KARAKTER VERSTAAN.

DOOR

P. P. ROORDA VAN EYSINGA,

Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Phil. Theor. Mag.

et Litt. H. m. Doctör, Oud-Kapitein Alrijlant, Hoogleraar

aan de Koninklijke Militaire Akademie, enz.

Prijs f 1,50.